

Arvio: Piikikäs ja riemukas baletti-irrottelu

Tekijä **Harri Kuusisaari** - 2016-08-30

Alexander Ekmanin Cacti on liikkeen, musiikin, valon ja tekstin monitasoinen kudelman.

Balettimestari **Juhani Teräsvuoren** kuratoima Lappeenrannan balettigaala on jo seitsemättä kertaa tuonut tanssimaailman tähtiä Etelä-Karjalaan, ja tänä vuonna tapahtuma vieraili myös Tampere-talossa. Kansainvälisissä tanssivierailuissa onkin talolle hyvä markkinarako, sillä ne loistavat poissaolollaan pääkaupungissa.

Gaaloissa nähdään yleensä klassisen baletin bravuurinumeroja ja moderneja otoksia, mutta jos kokonaisuus on pelkkiä pyrähdyksiä, sillisalaatista jää nälkä. Erinomainen veto olikin antaa 15-jäseniselle Dortmundin baletille loppuun isompi numero, ruotsalaisen tanssimaailman 28-vuotiaan lemmikin **Alexander Ekmanin** puolituntinen *Cacti* (Kaktus). Se oli piristävintä tanssiteatteria mitä olen aikoihin nähnyt: piikikästä ja ratkiriemukasta.

Vuonna 2010 Nederland Dans Theater 2:n kantaesittämä teos on päässyt jo usean ryhmän ohjelmistoon, ja suosion ymmärtää. Ekman antaa nuorille tanssijoille mahdollisuuden laittaa taitonsa ja persoonallisuutensa likoon. Teos on silkan fyysisen läsnäolon ja liikkeen juhlaa mutta samalla kärkevä kommentti tanssimaailmasta ja -kritiikistä, jonka Ekman näkee kehittyneen ylivakavaksi ja omassa liemessään lilluvaksi.

Musiikkina Ekman käyttää lavalla liikkuvan jousikvartetin ja äänitetyn orkesterin Haydn-, Schubert- ja Beethoven-soittoa, jonka suhde tanssiin on elimellinen mutta ei kuvittava. Puheosuudet ja tilaveistosmainen valosuunnittelu täydentävät monitasoiset puitteet.

Alussa setämäisen kuuloinen selostaja sanoo, että yleisön ei tulisi ottaa esiintyjiä tanssijoina ja muusikoina vaan "inhimillisen orkesterin jäsenenä". Myöhemmin käy selvästi ilmi, että puhereplikeissä tehdään pilaa taiteen intellektuellista selittämisenhalusta.

Kaikilla tanssijoilla on alustanaan neliönmuotoinen pieni laatikko, jolla he tekevät valospottien rajaamina ällistyttyviä, mutkikkaita liikesarjojaan jonkun **William Forsythen** tyyliin. Laatikko on samalla vankila, mutta mitä kaikkea he sen rajoissa löytävätkään!

Tanssijat kumartuvat shamanistisiin asentoihin rummuttaen kehollaan musiikin mukaan, kiemurtelevat vaakatasolla, juoksevat etukenossa, nostelevat laatikoita ja pakenevat niiden taakse ja pulpahtelevat taas esiin kuin piilosilla.

Vihdoin koko porukka alkaa koota laatikoita torniksi, vallan symboleiksi. Seuraa näytelmämäinen kohtaus, jossa tekstinä on balettimaailman sisäisiä gägejä. Vihdoin jokainen heistä saa käsiinsä kukin oman kaktuksen. Autuas hymy leviää heidän kasvoilleen.

Ekmanin teoksessa on niin paljon absurdia ironiaa, että tuntuu vaaralliselta alkaa selitellä sitä. Mutta katsomiskokemuksena se on silti muutakin kuin coolia kaiken lekkeriksi panemista. Liike on täynnä ilmaisua ja pidäkkeetöntä riemua, mutta symboloiko kaktus sitä korkeakulttuurin kerrosta, joka tämän jähmettää? Vai onko koko kasvi vain ansa?

Dortmundin baletilla on nuori ensemble, joka heittäytyi *Cactin* maailmaan täysin esteettömästi. Alkupuoliskolla ryhmä näytti tekniset taitonsa ja tyyliänsä William Forsythen koreografiassa *The Vertiginous thrill of exactitude*, joka on neoklassinen Balanchine-kunnianosoitus, Forsythen tapa viedä liike ääri rajoille on kutkuttavaa.

Gaalan muukin anti oli tasokas. **Mikko Nissisen** johtaman Bostonin baletin tähdet **Misa Kuranaga** ja **Patrick Vocum** esittivät eleganttia *Pähkinänsärkijää* sekä osia *Jorma Elon* teoksesta *Bach sello suites*. Jälkimmäinen oli esimerkki Elon musikaalisesta tyylistä, ja tanssijat elivät Bachin rytmit ja melodiset kaarrokset puhtasliikkeisesti.

Tukholman kuninkaallisen baletin venäläinen virtuoosi **Dmitri Zagrebin** ällistytti yleisöä korkeilla hypyillään ja napakalla otteellaan, ja Bron baletista tulleet **Emilia Vuorio** ja **Arthur Abram** lämmittivät aistillisella otteellaan. Miksei Vuoriota työllistetä Suomessa?

Portugalin kansallisbaletin **Filipa de Castro** ja **Carlos Pinillos** näyttivät mallia

eteläeurooppalaisesta, lämminverisestä tyylistä. Tšekin kansallisbaletin **Peter Zuska** ja **Tereza Podrilova** toivat kantaesityksenä Zuskan teoksen *Route 50*, jossa musiikki oli **Iiro Rantalan** – joka myös soitti sen paikan päällä. Vire lämpeni katsomossa heti live-musiikin ansiosta, ja Rantala tulkitsi teoksen nostalgisia matkatunnelmia poikkeuksellisen kauniisti.

Harri Kuusisaari